

Over cliëntclassificatie en toepasselijke gedragsregels

Een goede aanpak vergemakkelijkt de implementatie van MiFID door Annemarie Meijer

Cliëntclassificatie volgens MiFID? Te complex en te duur luidt links en rechts de kritiek. Maar hoe ingewikkeld is de uitvoering eigenlijk? Alles staat en valt met een goede voorbereiding. Het werken met een goede structuur, een stappenplan, ligt aan de basis van het realiseren van een weloverwogen en solide cliëntclassificatie. Waar moet u in de relatie met de belegger aan denken?

Niet elke belegger heeft dezelfde ervaring, kennis en deskundigheid ten aanzien van beleggingsbeslissingen. MiFID deelt daarom beleggers in drie categorieën in: de niet-professionele beleggers, de professionele beleggers en de in aanmerking komende tegenpartij (hierna 'eligible counterparty')¹. Bij elke categorie hoort een ander beschermingsniveau.

Eigen stem

De belegger zelf heeft ook een stem in de door MiFID toegekende mate

van bescherming. Op zijn verzoek kan hij (onder bepaalde omstandigheden) wisselen tussen de drie categorieën (opt-in/opt-out). Het verzoek om te wisselen kan betrekking hebben op een specifieke beleggingsdienst of transactie, of in het algemeen. Een zodanig verzoek hoeft u als beleggingsonderneming overigens niet te accepteren.

Gedragsregels

Toepasselijkheid van de 'bepalingen ter bescherming van de belegger' varieert naar gelang de categorie van de belegger. Om welke bepalingen gaat het? Het gaat in het voorliggende wijzigingsvoorstel van de Wft om de zogenaamde gedragsregels (zorgplicht, informatieverstrekking aan cliënt, cliëntenovereenkomsten, ken-uw-klant-regels) en bijvoorbeeld ook om regels betreffende best execution en verwerking van orders (hierna samen aangeduid als 'gedragsregels').

De status van een cliënt als professionele of niet-professionele belegger

is in het bijzonder van belang als het gaat om de gedragsregels betreffende 'ken-uw-klant-regels' en 'informatieverstrekking aan de cliënt'. Onder het laatste valt ook de informatie die u moet geven over de cliëntclassificatie.

Stappenplan

Welke stappen moet u volgen om ervoor te zorgen dat uw onderneming de juiste bescherming kan bieden aan de verschillende categorieën beleggers/cliënten?

- 1. Doorlopen van uw cliëntenbestand:** in hoeverre stemt de kwalificatie van uw huidige cliëntenbestand overeen met de indeling die voorkomt uit de MiFID? Bijvoorbeeld: de definitie van professionele belegger op grond van MiFID wijkt licht af van de definitie van professionele belegger in de huidige Wft.
- 2. Maken van (strategische) keuze betreffende wisseling tussen categorieën:** o.a.
 - in hoeverre maakt u gebruik van de mogelijkheid om zelf uw cliënten 'afwijkend' in te delen (overigens altijd naar een categorie met hoger beschermingsniveau)? Al uw cliënten de hoogste mate van bescherming bieden kan een 'eenvoudige' oplossing zijn.
 - wilt u verzoeken van uw cliënten om – onder voorwaarden² – te wisselen van categorie toestaan? En in welke mate wilt u dit door-

voeren (niveau 'incidenteel': per transactie of dienst kan worden gewisseld, of 'permanent')? De keuze zal veelal afhangen van de samenstelling en grootte van uw (toekomstige) cliëntpopulatie en de kosten verbonden aan de mogelijkheid tot wisselen (bijv. faciliterende systemen).

- 3. Bepalen welke gedragsregels van toepassing zijn** op de verschillende categorieën cliënten die u bedient. Dit hangt naast het type cliënt uiteraard ook af van het type dienstverlening en de producten die u aanbiedt. U kunt bijvoorbeeld afzien van toepassing van gedragsregels als u een transactie met een eligible counterparty verricht, maar alleen als het om bepaalde diensten gaat.
- 4. Bezien per gedragsregel of onderscheid wordt gemaakt naar categorie.** Per gedragsregel worden eisen soms toegespitst op de verschillende categorieën cliënten. Zo kan de vereiste gedetailleerdheid van de te geven informatie bijvoorbeeld afhangen van de categorie waartoe de cliënt behoort. Let daarbij ook op regels die nog gesteld gaan worden: 'Bij algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld met betrekking tot de informatieverstrekking aan niet-professionele beleggers over het orderuitvoeringsbeleid (...)'.

¹ In het voorstel van wet (Wet tot wijziging van de Wet op het financieel toezicht ter implementatie van richtlijn markten voor financiële instrumenten: Wet implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten), treft u onder art. 1 sub A de definities van de verschillende categorieën aan.

² Bijvoorbeeld: een niet-professionele belegger kan v.w.b. deskundigheid, kennis en ervaring, door u worden aangemerkt als een professionele belegger als hij voldoet aan minimaal:

1° tijdens de voorafgaande vier kwartalen heeft de cliënt op de desbetreffende markt per kwartaal gemiddeld tien transacties van significante omvang verricht; en
2° de omvang van de portefeuille financiële instrumenten en deposito's in geld van de niet-professionele belegger is groter dan € 500.000,-.





Een goede aanpak vergemakkelijkt de implementatie van MiFID

5. Communicatie met cliënt over indeling in categorie, o.a.:

- U dient uw cliënten in kennis te stellen van de kwalificatie. Tevens dient u aan te geven dat cliënten kunnen verzoeken om een andere kwalificatie. Ook moet u aangeven wat de gevolgen daarvan zijn voor het beschermingsniveau. Uitzondering daarop vormen uw bestaande cliënten die niet van classificatie wijzigen.
- U dient uw cliënt te informeren

over een indeling die u op eigen initiatief heeft gemaakt (= in een categorie met een hoger beschermingsniveau).

- Instemming van uw cliënt betreffende 'kwalificatie als eligible counterparty' heeft u nodig, als het een cliënt met zetel in het buitenland betreft, die daar een 'eligible counterparty' is, terwijl deze in Nederland niet als zodanig is gedefinieerd.

Conclusie

Cliëntclassificatie zal voornamelijk tot kosten leiden in verband met het doorlopen van het cliëntenbestand, het eventueel opvragen van informatie bij de cliënt en het aanpassen van systemen. Deze systemen dienen o.a. ter facilitering van keuzemogelijkheden (opt-in/opt-out

beleggercategorieën). Tevens zullen kosten gemaakt moeten worden in verband met het informeren van de cliënten. De materie rondom cliëntclassificatie is niet zozeer ingewikkeld, maar vereist een gestructureerde aanpak. Het betreft een – voornamelijk – eenmalige exercitie en investering.

Mr. Annemarie Meijer is senior manager bij Protiviti (annemarie.meijer@protiviti.nl). Zij adviseert financiële instellingen bij de implementatie van wetgeving. Voorheen was Annemarie Meijer werkzaam bij de AFM, waar zij projectleider van de implementatie van MiFID was. Tot slot: het artikel is gebaseerd op een voorstel van wet tot wijziging van de Wft.

